

TÁJÉKOZTATÓ **a bírósági ülnökök 2019. évi választásáról**

A legutóbbi ülnökválasztás 2015. március 7. napja és április 30. napja között volt.

A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 216. § (1) bekezdése szerint az ülnökök megbízatása 4 évre szól azzal, hogy a korábban megválasztott ülnökök megbízatása az új ülnökválasztástól számított 30 nap elteltével jár le.

Ennek megfelelően idén általános ülnökválasztásra kerül sor, melynek időpontját a köztársasági elnök 2019. március 7. napja és 2019. április 30. napja közé eső időtartamra tűzte ki.

I. **Az ülnökök**

Az Alaptörvény 27. cikkének (2) bekezdése szerint törvény által meghatározott ügyekben és módon nem hivatásos bírák is részt vesznek az ítélezésben.

A Bjt. rendelkezik az ülnökjelölés és választás szabályairól.

A Bjt. 212. § (1) bekezdésében rögzített általános feltétel szerint ülnöknek az a 30. évét betöltött magyar állampolgár választható meg, aki nem áll a cselekvőképességet érintő gondnokság, vagy támogatott döntéshozatal hatálya alatt, továbbá büntetlen előéletű és nem áll közügyektől eltiltás hatálya alatt sem.

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 680. § (5) bekezdésében rögzített különös feltétel szerint a fiatalkorú elleni büntetőeljárásban ülnökként kizárólag

- a) pedagógus,
- b) pszichológus, vagy
- c) a család-, gyermek- és ifjúságvédelmi szolgáltatás, gyámügyi igazgatás keretében az ellátottak gyógyítását, ápolását, foglalkoztatását, fejlesztését, ellátását, nevelését, gondozását vagy szociális segítségét, a gyermek sorsának rendezését közvetlenül szolgáló, egyetemi vagy főiskolai végzettséghez kötött munkakörben dolgozó vagy korábban dolgozó személy vehet részt.

II. **Az ülnökök jelölése**

1.

A Bjt. 213. § (1) bekezdés értelmében az ülnököket a bíróság illetékességi területén lakóhellyel rendelkező nagykorú magyar állampolgárok, a bíróság illetékességi területén működő helyi önkormányzatok és az egyesületek – kivéve a pártokat – jelölik.

A Bjt. 213. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a fiatalkorúak büntető ügyében eljáró bíróság pedagógus ülnökeit a bíróság illetékességi területén működő alapfokú és középfokú nevelési-oktatási intézmények tantestületei jelölik.

A tantestület nyugdíjas, állományukba már nem tartozó pedagógust is jelölhetnek.

A Bjt. 213. § (2) bekezdés b) pontja értelmében a fiatalkorúak büntető ügyében eljáró bíróság nem pedagógus ülnökeit az egyesületek – kivéve a pártokat, a foglalkozásuk szerinti érdek-képviselői szervek, valamint őket a Be. 680. § (5) bekezdés c) pontja szerinti munkakörben foglalkoztató, vagy korábban foglalkoztató szervezetek jelölik.

A Bjt. 213. § (4) bekezdés értelmében a közigazgatási és munkaügyi bíróság ülnökeit elsősorban a munkavállalók és munkaadók érdek-képviselői szervei jelölik.

2.

Annak érdekében, hogy a jelölés lehetőségeiről az érdekeltek tudomást szerezzenek, javasoljuk, hogy az érintett települési önkormányzat polgármestere a jelölésre jogosult szervezeteket a helyben szokásos módon (hirdetmény, helyi fórumok, stb. útján) tájékoztatassa a jelölés lehetőségéről, és lehetőleg írásban hívja fel a jelölésre.

3.

A jelölésről szóló hirdetmény, értesítés tartalmazza, hogy

- a) melyik bíróságra (járásbíróság, közigazgatási és munkaügyi bíróság, törvényszék) lehet jelölni;
- b) ki állíthat jelöltet, és kit lehet jelöltnek állítani;
- c) a polgármesteri hivatalban, illetve az önkormányzat honlapján az ülnök jogaira és kötelezettségeire vonatkozó tájékoztató megismerhető;
- d) a jelöléshez csatolni kell az azt elfogadó nyilatkozatot, amelynek tartalmaznia kell a Bjt. 214. § (1) bekezdésében felsorolt adatokat.

A jelölt a jelölés elfogadását követően haladéktalanul, az ülnökké történő megválasztására jogosult képviselő-testület részére a bírósági ülnökök részére kiállított hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal igazolja azt, hogy

- büntetlen előéletű
- nem áll közügyektől eltiltás hatálya alatt. (A jelöléshez ezen speciális feltételt is igazoló erkölcsi bizonyítványt kell igényelni.)

A fiatalkorúak büntetőügyeiben eljáró bíróság nem pedagógus ülnökjelöltjének az ülnökké történő megválasztására jogosult képviselő-testület részére igazolnia kell a megválasztásához szükséges adatokat és tényeket.

Amennyiben a jelölt ezen igazolási kötelezettség valamelyikét elmulasztja, ülnökké megválasztani nem lehet.

- e) a jelölést meddig és hova lehet bejelenteni.

4.

A c) pontban említett, az ülnök jogaira és kötelezettségeire vonatkozó tájékoztatót a 2. számú melléklet tartalmazza.

A d) ponthoz: a bírósági ülnökké jelölés mintáját a 4/a. – 4/c. számú melléklet, a jelölést elfogadó nyilatkozat mintáját az 5. számú melléklet tartalmazza.

Az e) ponthoz: a jelölés bejelentése tartalmazza a jelölőre vonatkozó adatokat (jelölő szervezet neve, címe, képviselő neve), valamint a jelölő szervezet képviselőjének aláírását.

5.

A Bjt. 214. § (5) bekezdése értelmében egy jelölt kizárólag egy bírósághoz választható megülnökké.

Ha a megválasztandó ülnökök számánál kevesebb jelölt van, a választásra kitűzött időtartamon belül újabb jelölésre és választásra van szükség.

III.

Az ülnökök választása

1.

A Bjt. 215. § (1) bekezdése szerint:

- a járásbíróság ülnökeit a bíróság székhelye szerint illetékes helyi önkormányzat, illetve települési nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete,
- a törvényszék, valamint a közigazgatási és munkaügyi bíróság ülnökeit a megyei (fővárosi) illetve megyei jogú városi képviselő-testület és a területi nemzetiségi önkormányzatok képviselő-testületei,

választják meg.

2.

A választó testületi üléseket a köztársasági elnök döntésére figyelemmel 2019. március 07. – április 30. napja közé eső időtartamban kell megtartani.

Az ülnökök személyére vonatkozó javaslatot – a mellékelt nyomtatványok értelemszerű kitöltésével, az ott feltüntetett dokumentumok csatolásával –

2019. április 8-ig

kell eljuttatni a Nógrád Megyei Önkormányzati Hivatal (3100 Salgótarján, Rákóczi út 36.) címére.

Készült az Országos Bírósági Hivatal Elnökének 2019 márciusában kiadott Tájékoztatója alapján.

A bírósági ülnökök jogai és kötelezettségei

Az ülnökökre vonatkozó legfontosabb rendelkezéseket a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) és a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) tartalmazza.

Ülnöknek az a 30. évét betöltött magyar állampolgár választható meg, aki nem áll a cselekvőképességet érintő gondnokság, vagy támogatott döntéshozatal hatálya alatt, továbbá büntetlen előéletű és nem áll közügyektől eltiltás hatálya alatt sem. (Bjt. 212. § (1) bek.)

Az ülnököknek az ítékezésben a hivatásos bírakkal azonos jogaik és kötelezettségeik vannak.

Az ülnökök megbízatása 4 évre szól.

Az ülnökök a megbízatásuk időtartama alatt nem lehetnek tagjai pártnak és politikai tevékenységet sem folytathatnak (Bjt. 212. § (3) bek.) Az országgyűlési képviselői megbízatás, az önkormányzati képviselő-testületi tagság politikai tevékenységnek tekintendő. Nem politikai tevékenység a munkavállalói - szakmai, érdekvédelmi - szervezetben való részvétel.

Az ülnököt az igazságszolgáltatásban való részvételével összefüggő cselekménye tekintetében mentelmi jog illeti meg. A mentesség terjedelmére és az ülnök mentelmi jogának felfüggesztésére vonatkozó szabályokat a Bjt. 2. § (4) és (5) bekezdése tartalmazza.

A megválasztott ülnöknek bírói esküt kell tennie.

Az ülnököt a bíróság elnöke hívja be és osztja be az ítélező tanácsba. E tisztsége gyakorlásának idejére az ülnököt a Bjt. 221. § rendelkezései szerint távolléti díj, illetőleg tiszteletdíj illeti meg, amelyet a bíróságok költségvetésükből térítenek meg.

A Bjt. 221. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a munkaviszonyban, kormányzati szolgálati, állami szolgálati, közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban, rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban, honvédelmi alkalmazotti jogviszonyban, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvény szerinti rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél és a Magyar Honvédségnél szolgálati viszonyban, vagy foglalkoztatásra irányuló más jogviszonyban (szövetkezetről munkaviszony jellegű jogviszonyban stb.) álló ülnököt ülnöki működésének időtartamára a távolléti díja illeti meg.

A (3) bekezdés alapján az (1) bekezdésben meghatározott jogviszonyokban nem álló, vagy az ülnöki működése idejére munkabérben (díjazásban) nem részesülő ülnököt

tiszteletdíj illeti meg. A tiszteletdíj mértéke az ülnök működésének minden napjára a bírói illetményalap (453.330 Ft) egy munkanapra eső összegének a 25 százaléka.

Az (5) bekezdés szerint az ülnök a hivatalos kiküldetésével járó költségeket a bírákra irányadó rendelkezések megfelelő alkalmazásával számolhatja el.

Joga az ülnöknek, hogy a behívásáról legalább egy hónappal korábban értesüljön, illetve, hogy kérésére, fontos okból a bíróság elnöke elhalaszthassa a működése megkezdésének időpontját.

Az ítélező tanácshoz beosztott ülnök joga, hogy a tárgyalandó ügyek tény- és joganyagát megismerhesse, arról őt az ítélező tanács elnöke tájékoztassa.

Az ítélet meghozatalát megelőző zárt tanácskozással kapcsolatos tanácskozási titok megőrzése az ülnök számára is kötelező. Ez vonatkozik a szolgálati, illetve az államtitokra is.

Az ülnök megbízatása megszűnik (Bjt. 220. § (1) bek.)

- a) az ülnök halálával,
- b) a megbízatásának lejártával,
- c) ha a 212. § (1) bekezdésében foglalt feltételek valamelyike már nem áll fenn,
- d) a 70. év betöltésével,
- e) lemondással (képviselő-testülethez intézett írásbeli nyilatkozatával),
- f) ha a 219. § (4) bekezdésében meghatározott esetben az ülnököt megválasztó képviselő-testület az ülnököt visszahívja.

A katonai ülnök megbízatása - a nyugállományba helyezést kivéve - akkor is megszűnik, ha a szolgálati viszonya megszűnt.

Jelölő személy/szervezet

4/a. számú melléklet

neve:

címe:

szervezet képviselőjének neve:

Bírósági ülnökké jelölés

A Bjt. 213. § (1) bekezdése¹ alapján.....(név)

..... szám alatti lakost

.....törvényszékre/járásbíróságra/kerületi bíróságra

..... ülnöknek jelölöm.

Dátum:

.....
**jelölő aláírása / jelölő szervezet
képviseelőjének aláírása, bélyegzőlenyomata**

¹ A Bjt. 213. § (1) bekezdése alapján az ülnököket a bíróság illetékességi területén lakóhellyel rendelkező nagykorú magyar állampolgárok, a bíróság illetékességi területén működő helyi önkormányzatok és az egyesületek - kivéve a pártokat - jelölik.

Jelölő személy/szervezet:

neve:

címe:

telefonszáma:

szervezet képviselőjének neve:

Bírósági ülnökké jelölés

fiatalkorúak büntető ügyében eljáró bíróságra

A Bjt. 213. § (2) bekezdése¹ alapján(név)

..... szám alatti
lakost.....járásbíróságra/kerületi bíróságra
..... ülnöknek jelölöm.

Dátum:

.....
**a jelölő szervezet képviselőjének aláírása,
bélyegzőlenyomata**

¹ A Bjt. 213. § (2) bekezdése alapján a fiatalkorúak büntetőügyeiben eljáró bíróság
a) pedagógus ülnökeit a bíróság illetékességi területén működő alapfokú és középfokú nevelési-oktatási
intézmények tantestületei,
b) nem pedagógus ülnökeit az egyesületek - kivéve a pártokat -, a foglalkozásuk szerinti érdek-
képviseleti szervek, valamint őket a Be. 680. § (5) bekezdés c) pontja szerinti munkakörben
foglalkoztató, vagy korábban foglalkoztató szervezetek jelölik.

Jelölő személy/szervezet

4/c. számú melléklet

neve:

címe:

szervezet képviselőjének neve:

Bírósági ülnökké jelölés

A Bjt. 213. § (4) bekezdése¹ alapján.....(név)

..... szám alatti lakost

aközigazgatási és munkaügyi bíróságra

ülnöknek jelölöm.

Dátum:

.....
**jelölő aláírása / jelölő szervezet
képviselőjének aláírása, bélyegzőlenyomata**

¹ A Bjt. 213. § (4) bekezdése alapján a közigazgatási és munkaügyi bíróság ülnökeit elsősorban a munkavállalók és munkaadók érdek-képviselői szervei jelölik.

NYILATKOZAT
bíróági ülnökké jelölés elfogadásáról

..... (név, születés kori név)

..... (helység, irányítószám)

.....(utca) szám

alatti lakos a

törvényszéki, járásbíróági/kerületi bíróági, közigazgatási és munkaügyi,
fiatalkorúak büntető ügyében eljáró bíróságra* ülnökké való **jelölésem**
elfogadom.

A jelöléshez szükséges adatokat az alábbiakban közlöm:

Születési hely és idő:

Anyja neve:

Iskolai végzettsége:

Foglalkozása:

Szakképzettsége:

Munkahelye neve és címe:

.....

Egy hónapra járó távolléti díjának összege:

Elérhetősége (telefon száma, e-mail):

Kijelentem, hogy büntetlen előéletű vagyok, közügyektől eltiltás hatálya alatt nem állok. Az ezt igazoló bíróági ülnökök részére kiállított hatósági bizonyítványt **csatolom.**

Fiataikorúak büntetőügyeiben eljáró ülnök esetén a fentieken túl **kijelentem**, hogy a Be. 680. § (5) bekezdésében meghatározott feltételeivel rendelkezem, a megválasztásomhoz szükséges adatokat és tényeket tartalmazó dokumentumokat (pedagógus, pszichológus diploma másolata, a Be. 680.§ (5) bek. c.) pontja szerinti munkáltatói igazolás) mellékelten **csatolom**. (Bjt. 214. § (2) bek.)

Beleegyezem / Nem egyezem bele*, hogy megválasztásomat az önkormányzat képviselő-testülete nyilvános ülésen tárgyalja.

Dátum:

.....
jelölt aláírása

* nem kívánt rész törölendő